

HRAD ČABRAĎ

Objekt sýpky (zámer obnovy)

Vypracoval: Albert Loydl, Združenie RONDEL 2013

Obsah:

1. Základné informácie
2. Situovanie objektu
3. Stavebno-historický opis objektu
4. Východisková situácia a súčasný stav objektu
5. Zámer obnovy
6. Prílohy

1. Základné informácie

Obec:	Čabradský Vrbovok
Katastr. územie / miestna časť / :	Čabradský Vrbovok
Okres :	Krupina
Parcelné číslo: 1401/1	
Unifikovaný názov PO:	sýpka
Bližšie určenie :	ruina
Č. ÚZPF :	1087/18

2. Situovanie

Objekt sýpky stojí ako samostatná budova v južnej časti nádvorja dolného hradu (predhradia) v susedstve 1. bašty za 2. vstupnou bránou a je situovaný súbežne so západným hradobným múrom. Priamo nad objektom sýpky sa nachádza polygonálny bastión horného hradu a západný palác.

3. Stavebno-historický opis objektu

Ide o pravouhlú obdĺžnikovú stavbu s rozmerom strán 30x9m. Budova má dve podlažia a malú pivničku v južnej časti.

Interiér bol rozdelený na dve polovice murovanou priečkou, o ktorú sa opierali schody na horné podlažie. Zo schodov sa zachoval odtlačok v omietke východnej steny. Podlažia boli medzi sebou oddelené trámovým stropom, z ktorého sa zachovali zvyšky odpílených trámov v kapsách v západnej a východnej stene. Konštrukciu podopierali dva priebežné trámy (mešternice) z ktorých sa zachovali kapsy v južnej a severnej stene. Po strope horného poschodia sa nezachovali žiadne stopy. Vstup do budovy sa nachádza v druhom poli v severnej časti západnej steny. Je pomerne široký, zaklenutý plytkou klenbou.

Kamenné murivo, miestami doplnené pálenými tehliami je z exteriéru spevnené opornými piliermi. Západná fasáda má pilierov sedem, východná štyri. Západnú fasádu piliere členia na pravidelné polia, v ktorom sú vždy po jednom okennom otvore na každé podlažie. Okná boli nízke a široké, s dreveným rámom z trámov.

Severná fasáda má dve okná na poschodí, na prízemí sú len dva malé vetráky.

Južná fasáda má dve okná na poschodí, jedno na prízemí a pivnička má dve štvorcové okná.

Východná fasáda mala v južnej a severnej časti po dve okná, stred bol bez okien, nakoľko sa tu budova opiera o skalný masív. V medzere medzi budovou a skalným masívom sú dva murované klenbové pásy, ktoré slúžia ako opora stien. V južnej časti východnej fasády sa nachádza aj vstup do pivničky.

Pivnička je zaklenutá valenou kamennou klenbou s osou orientovanou v smere východ – západ.

Budova bola pôvodne zastrešená valbovou strechou s vetrákmi, krytá pravdepodobne dreveným šindľom, ako dokazuje posledná dochovaná fotografia z roku 1901. Na základe nej môžeme predpokladať, že budova prečkala zánik hradu a slúžila miestnemu obyvateľstvu ako sýpka do začiatku 20. storočia.

4. Východisková situácia a súčasný stav objektu

Zvetrávaním a vyplavovaním malty zo škár medzi kamením značne narušené murivo subtlínej konštrukcie, kde hrozí zánik architektonických detailov – hlavne okenných záklenkov a častí muriva. Dochádza k vzniku kavern v miestach vyhnitých drevených konštrukcií, ktoré sa postupne rozširujú. Vo východnej stene v severnej časti je deštruovaná časť muriva steny s rozsahom okolo 3m. Klenba pivnice už takmer nemá maltu v škárach a dochádza k postupnému uvoľňovaniu kameňov. Veľmi silne preteká zrážkovou vodou.

5. Zámer obnovy

Cieľom zámeru obnovy je doceliť stabilizovaný stav ruiny budovy v tom rozsahu, v akom sa zachoval, pričom by sa prednostne doplnili diery a statické poruchy v murivách, kavernách tak, aby sa predišlo vážnejším úbytkom hmoty stavby. V klenbe pivnice by sa doplnila chýbajúca malta a klinové kamene. Zachované okenné klenby by sa vyškárovali a spevnili proti rozpadu. Aby sa predišlo zatekaniu zrážkovej vody do pivnice a ďalšiemu vyplavovaniu malty zo škár, mala by sa nad priestorom pivnice zhotoviť aspoň skrytá pultová striedka, najlepšie s presahom nad korunu múru, čím sa zároveň ochráni a zároveň docielí, aby sa erózne zvyšky nedostali do odvodňovacieho žľabu a nespôsobovali jeho znefunkčnenie. Konštrukcia strechy by mohla byť osadená na drevených konzolách, osadených do bývalých otvorov po stropniciach, na ktorých by bol položený nosný rám strechy. Spevnenie dovnútra vyspádovanej pultovej strechy by sa dalo doceliť vložením podpornej konštrukcie v mieste dvoch priebežných trávov, podopretých na jednom konci nosnými stĺpmi, na druhom by boli osadené do pôvodných trámových káps. Konštrukcia zavetrenia stĺpov by bola riešená tak, aby nebolo nutné budovať základy a nezasahovalo by sa tak do archeologických situácií v objekte. Odvodnenie strechy by bolo riešené chrličom, vyvedeným cez okenný otvor mimo objekt. V mieste dopadu by bola uložená kopa kameňa, aby nedochádzalo k erózii podlažia a voda by bola odvedená od budovy na plochu nádvorja tak, že by sa tesne pod pôdny kryt položila stavebná fólia. Ako krytina by sa mohli použiť lepené bitúmenové pásy, položené na plnom debnení. Farba krytiny by sa riadila podľa požiadaviek príslušného KPÚ, navrhujeme sivú neutrálnu farbu, prípadne zelenú. V záujme ochrany konštrukcie strechy a nedovoleným zásahom vandalmi, navrhujeme uzatvorenie objektu osadením zárubne do vstupného otvoru a dverí, zhotovených z dosiek. Tiež by sa mohli zrekonštruovať štyri okenné výplne (zárubňa s mrežou) v oknách pri vstupe do prízemja objektu. Ostatné okná by sa ponechali v pôvodnom stabilizovanom vzhľade.

6. Prílohy

Objekt sýpky pri pohľade z horného hradu

Západná fasáda budovy sýpky je členená opornými piliermi do pravidelných polí

Interiér sýpky pri pohľade od vstupných dverí. Vľavo na stene pri interiérovej priečke vidno odtlačok pôvodného schodiska na poschodie. Postupným rozpadom otvorov pre stropnice dochádza ku vzniku kavern, ktoré ohrozujú stabilitu muriva

Detailný záber na východnú stenu v interiéri sýpky v mieste, kde je zámer umiestniť skrytú striešku - cez ľavé okno by bol vyvedený chrlič mimo objekt.

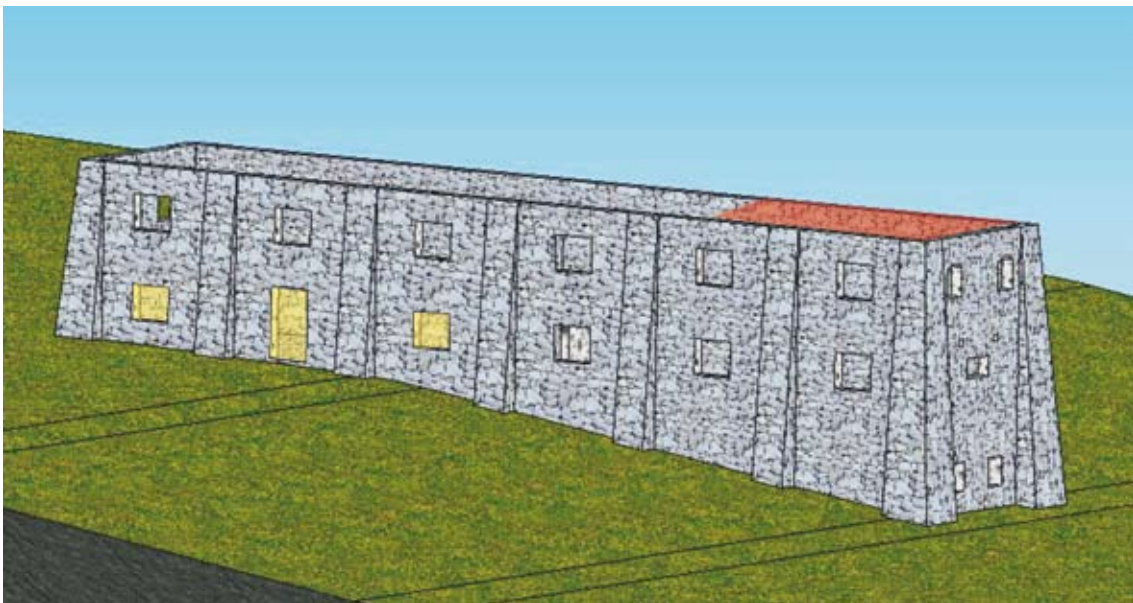
Detailný pohľad na západnú stenu sýpky v interiéri.

Náčrt základnej schémy vloženej skrytej strechy, ktorá bude odvádzať vodu mimo objekt a zabráni jej zatekaniu do pivnice

Objekt sýpky pri pohľade zo skalného masívu pod horným hradom s vyznačením základného tvaru plánovanej pultovej strechy

Počítačová vizualizácia objektu s vyznačeným rozsahom zastrešenia skrytou strechou (červenou farbou) a zamýšľaným obnovením vstupných dverí a okenných rámov s mrežou proti nepovolanému vstupu do objektu (žltou)

Jeden z príkladov rozsahu zamýšľaných opráv - domurovanie kaverny vzniknutej rozpadom trámovej kapsy, oslabené zaklenutie okenného otvoru, doplnenie výpadkov muriva

Pohľad do interiéru pivnice pod sýpkou

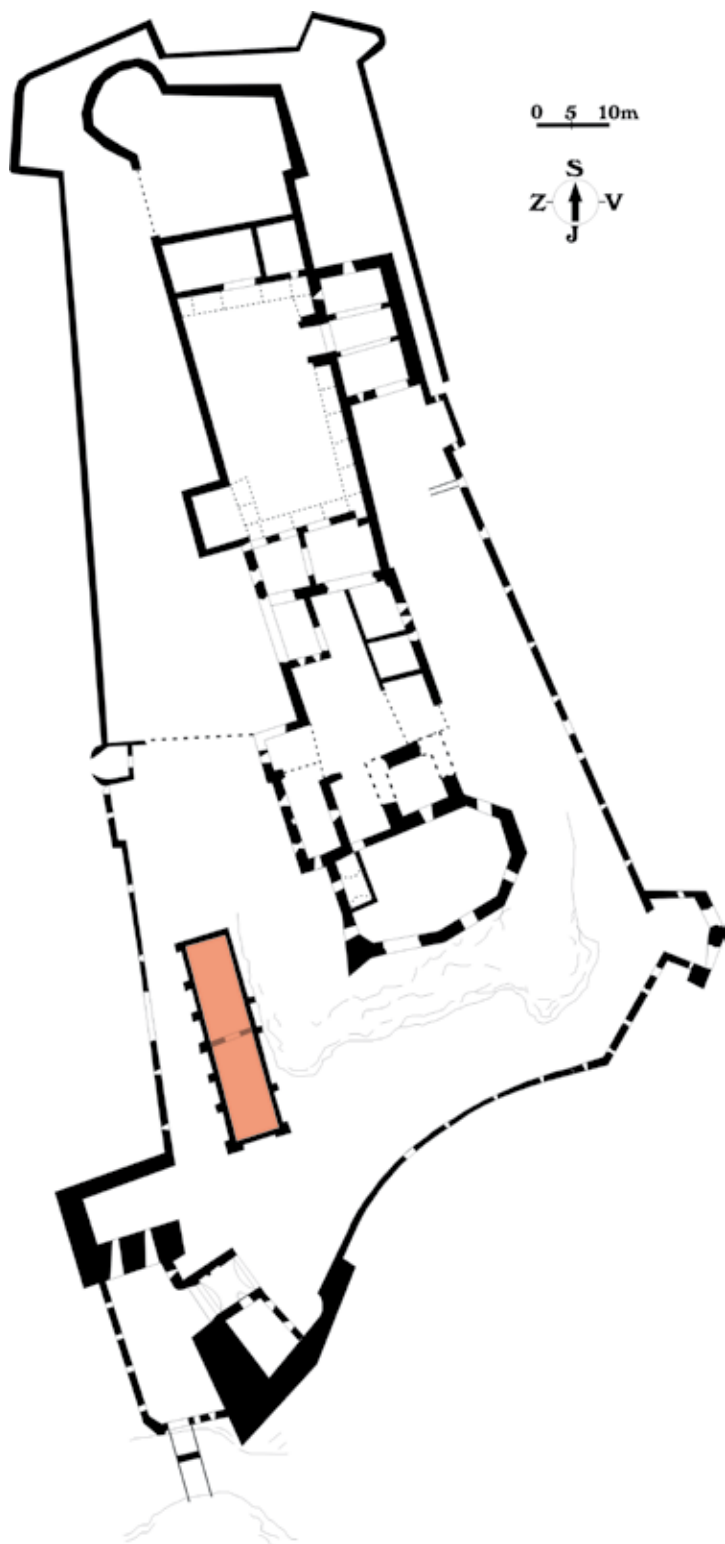
Detailný záber na poškodenie klenby pivnice, miestami už vypadávajú kamene

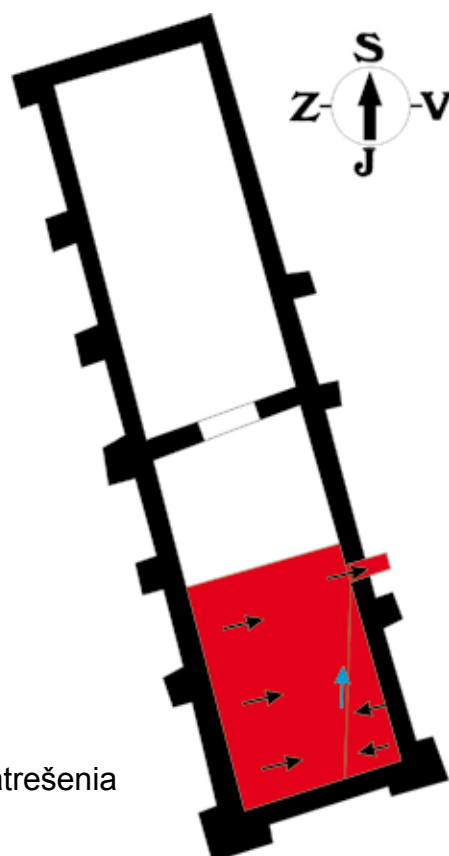
Jeden z okenných otvorov, v ktorom chceme zrekonštruovať okenný rám - je na ňom zachovaný odtlačok pôvodného rámu.

Posledný zachovaný drevený rám na južnej fasáde sýpky. Poslúži ako vzor pre plánovanú rekonštrukciu rámov

Pôdorys hradu s vyznačením objektu sýpky

Pôdorys objektu sýpky s vyznačeným rozsahom zatrešenia a smerom sklonu a odvodu vody z objektu